

Djurskyddsmyndighetens föreskrifter om odling av fisk;

DFS 2006:8

Saknr L 15

Utkom från trycket
den 12 december
2006.

beslutade den 9 november 2006.

Med stöd av 4, 8 a, 17, 23, 27, 28 och 29 §§ djurskyddsförordningen (1988:539) föreskriver¹ Djurskyddsmyndigheten följande:

Innehållsförteckning

1 kap. Allmänna bestämmelser.....	2
Tillämpningsområde och definitioner.....	2
Hänvisningar till övriga bestämmelser	2
2 kap. Förutsättningar för fiskodlingsverksamhet	3
Odlingens utformning och placering	3
Driftssäkerhet.....	3
Personal.....	4
3 kap. Skötsel och hantering	4
Skötsel.....	4
Utfodring.....	5
Hantering	5
Bedövning vid hantering.....	6
Transport av fisk inom fiskodlingen.....	6
Rengöring.....	6
Avel.....	6
4 kap. Åtgärder vid sjuklighet, driftsstörningar m.m.	6
Hälsoproblem.....	6
Tekniska problem	7
5 kap. Tillsyn och journalföring	7
Tillsyn	7
Journalföring	8
6 kap. Övrigt.....	8
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	8

¹ Djurskyddsmyndighetens föreskriftsmotiv nr 3/2006.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas när fisk hålls i en fiskodling som omfattas av krav på tillstånd enligt förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen eller drivs med anledning av dom eller myndighetsbeslut. Föreskrifterna gäller när fisk hålls för

1. livsmedelsproduktion,
2. utplantering, eller
3. avel inför någon av dessa verksamheter.

2 § I dessa föreskrifter betyder

besättningstäthet: antal kg fisk som hålls per m³ vatten,

djurskyddslagstiftningen: djurskyddslagen, djurskyddsförordningen, de myndighetsföreskrifter som har utfärdats med stöd av förordningen och de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen,

extensiv fiskodling: fiskodling där normalt ingen utfodring sker och som inte är beroende av teknisk utrustning för den dagliga driften, exempelvis viss odling i grävda eller naturliga dammar eller isbelagda odlingsenheter vintertid,

fisk: levande fisk från och med yngelstadiet,

fiskhälsokontrollen: organiserad hälsokontroll inom fiskodlingsnäringen som bedrivs av företag eller organisationer med relevant kompetens inom området,

fiskodling: en anläggning där fisk föds upp eller hålls under kontrollerade former, inklusive alla odlingsenheter som finns inom anläggningen, de fasta inventarierna och övrig utrustning,

lax: fisk som tillhör arten *Salmo salar*,

odlingsenhet: damm, kasse, tråg eller motsvarande avgränsat område för fisk i en fiskodling,

smoltifiering: fysiologisk process där fisken anpassas till att leva i saltvatten,

utplantering: när fisk släpps fri i ett vattendrag som inte ingår i en fiskodling,

vattenkvalitet: vattnets innehåll av bl.a. syrgas och koldioxid, pH, ammonium- och salthalt, grumlighet samt innehåll av andra ämnen eller föroreningar som påverkar fiskens hälsa, och

öring: fisk som tillhör arten *Salmo trutta*.

Hänvisningar till övriga bestämmelser

3 § Grundläggande bestämmelser om hur fisk ska hållas finns i djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539).

Bestämmelser om förprovning av fiskodlingar finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:95) om förprovning av djurstallar.

Bestämmelser om transport av fisk finns i 6 kap. 54 och 55 §§ Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2004:10) om transport av levande djur.

Bestämmelser om viss märkning av fisk finns i 3 § 10 Djurskyddsmyndighetens föreskrifter (DFS 2005:7) om operativa ingrepp på eller injektioner till djur.

2 kap. Förutsättningar för fiskodlingsverksamhet

Odlingens utformning och placering

1 § En fiskodling ska vara placerad och utformad så att

1. odlingsförhållandena under hela året tillgodoser fiskens artspecifika och åldersmässiga krav på vattentemperatur, vattengenomströmning, vattenkvalitet och utrymme,
2. risken för negativ påverkan på fisken p.g.a. dåliga väder-, vatten- eller isförhållanden minskas,
3. tillsyn och skötsel är praktiskt genomförbara,
4. fisk kan behandlas vid sjukdom och i förebyggande syfte,
5. död och döende fisk kan samlas in, och
6. odlingen kan rengöras och desinficeras.

2 § Skador på fisken och onödig stress ska förebyggas. Detta ska ske bl.a. genom att

1. odlingsenheternas ytor, kanter m.m. är sådana att fisken inte skadas,
2. nät som används för att hantera fisken har en struktur som inte skadar fisken och en maskstorlek som är anpassad för fiskstorleken så att fisken inte fastnar,
3. pumpanläggningar som används för att flytta fisk är anpassade så att höjd, tryck, hastighet och fiskens fallhöjd ger minsta möjliga skador på fisken,
4. odlingsenheter förses med skydd mot direkt solljus, annan stark belysning och störningar om inte fisken har möjlighet att söka skydd på djupt vatten, och
5. odlingen, om det behövs och där det är möjligt, skyddas mot angrepp från fåglar och rovdjur.

3 § Utrustningen ska underhållas och till- och frånflöden ska säkras så att risken för rymningar och risken att vild fisk kommer in i odlingen minimeras.

4 § Vid ny-, om- och tillbyggnad av en fiskodling ska samråd i djurskydds- och djurhälsofrågor ske med fiskhälsokontrollen eller annan sakkunnig. Om länsstyrelsen förprövar fiskodlingen enligt 5 § djurskyddsförordningen krävs inget samråd.

Driftssäkerhet

5 §² Fiskodlingar ska ha ett larmsystem som kan visa driftsstörningar i vattenpumpar och annan teknisk utrustning som är av betydelse för fiskens hälsa.

I recirkulerande system ska ett larm indikera för låg syrgashalt i vattnet.

6 §² Det ska finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet ska upprätthållas vid strömavbrott. Om odlingen är utformad så att ett strömavbrott kan få skadlig inverkan på fisken, ska reservkraft finnas tillgänglig.

² Övergångsbestämmelser, se sid. 8.

Andra säkerhetssystem bl.a. vid driftsstörningar i vattenpumpar ska installeras där det är av betydelse för fiskens hälsa.

7 § Fisken ska hindras att komma i kontakt med strömförande vatten eller utrustning genom skyddsjordning och andra förebyggande åtgärder. Jordledningar får inte ledas ner i odlingens vatten.

Personal

8 §³ Vid varje fiskodling ska en person utses att vara ansvarig för skötseln av odlingen. Den ansvariga personen ska ha

1. tillräcklig kompetens för att kunna sköta och övervaka arbetet på odlingen i enlighet med djurskyddslagstiftningen,
2. relevant teoretisk utbildning i fiskodlingsteknik, och
3. relevant praktisk erfarenhet av fiskodlingsarbete.

9 § Alla personer som arbetar vid odlingen ska ha kompetens att utföra sina arbetsuppgifter i enlighet med djurskyddslagstiftningen. De som utför den dagliga tillsynen ska ha kompetens att

1. bedöma fiskens hälsotillstånd och betydelsen av onormala beteenden som observeras hos fisken, och
2. bedöma hur miljön i odlingen och eventuella driftsstörningar kan påverka fisken.

10 § Odlingens ägare ska se till att den ansvariga personen och den övriga personalen vid odlingen har den kompetens som krävs och att kompetensen upprätthålls.

Den ansvariga personen ska kunna styrka kraven i 8 § 2 och 3 genom betyg, arbetsintyg eller liknande.

3 kap. Skötsel och hantering

Skötsel

1 § Fisken ska skötas så att sjukdomsutbrott, dödlighet, stress, aggressioner och beteendestörningar förebyggs.

2 § Fisken ska när så behövs beroende på fiskart och produktionsinriktning storlekssorteras så att storleksskillnaden är minsta möjliga mellan fiskar i samma odlingsenhet.

3 § Besättningstätheten ska anpassas till

1. fiskarten,
2. odlingsförhållandena,
3. utfodringstekniken,
4. möjligheterna att bibehålla god vattenkvalitet, och
5. att inte orsaka hälso- eller beteendestörningar hos fisken.

³ Övergångsbestämmelser, se sid. 8.

4 § Snabba ändringar i foderkvalitet, foderstorlek, utfodringsrutiner, vattenkvalitet och vattentemperatur ska undvikas. Detta gäller inte vid uppehåll i utfodringen enligt 11 §.

5 § Vid uppfödning av havsvandrande lax och öring för utplantering ska produktionen planeras så att smoltifieringen tidsmässigt sammanfaller med lämpliga säsongsmässiga utplanteringsperioder.

6 § Död och döende fisk ska samlas in så snart det är möjligt utan att det skadar den övriga fisken.

Utfodring

7 § Fodrets struktur, innehåll och mängd ska liksom utfodringsintervallerna vara anpassade till

1. fiskarten,
2. fiskens ålder och storlek,
3. vattentemperaturen, och
4. den övriga odlingsmiljön.

8 § Utfodring ska ske på sådant vis att all fisk får sin nödvändiga del av fodergivan.

9 § Om foderautomater används ska de underhållas väl. De ska fungera under alla väderförhållanden, med undantag för extrema förhållanden.

Vid driftsstörningar i automatiska utfodringssystem ska utfodring ske manuellt.

10 § Foderåtgången ska kunna mätas även i automatiska utfodringssystem.

11 § Om det behövs för att förebygga djurskyddsproblem i samband med hantering, transport, slakt och medicinsk behandling ska åtgärden förberedas genom uppehåll i utfodringen. Upphållet ska dock vara så kort som möjligt.

Hantering

12 § All hantering och flyttning av fiskar ska

1. begränsas i möjligaste mån,
2. ske så skonsamt som möjligt,
3. om möjligt ske i vatten, och
4. ske vid en vattentemperatur som är lämplig för arten.

13 § Om fiskar måste lyftas ur vattnet, ska det ske under så kort tid som möjligt. Alla redskap som kommer i kontakt med fisken vid hanteringen ska vara blöta.

14 § När fiskar lyfts eller hanteras en och en ska hela fiskens kropp stödjas. Fisken får inte lyftas i enstaka kroppsdelar, t.ex. i gällocken.

15 § Om fiskar ska samlas ihop tätt för att behandlas medicinskt eller för att underlätta hantering, ska det ske under så kort tid som möjligt. Syrgasnivån och vattenkvaliteten i övrigt ska kontrolleras under tiden och hållas på värden som är acceptabla för den aktuella fiskarten.

Om fisken i samband med hanteringen visar tecken på syrgasbrist eller annan kraftig stress, ska åtgärder genast sättas in så att fisken kan återhämta sig. Detta kan exempelvis ske genom att vattenomsättningen ökas eller att extra syrgas sätts till.

16 § Levande fisk får inte läggas på is eller i isbad.

Bedövning vid hantering

17 § Fisken ska bedövas eller ges lugnande medel vid hantering om det bedöms avsevärt minska smärtan och stressen vid hanteringen. Upprepad bedövning vid samma hanteringstillfälle ska i möjligaste mån undvikas.

Fisk ska alltid bedövas när vacuumump används för romtäkt eller samling av mjölke.

Transport av fisk inom fiskodlingen

18 § Före transport ska fiskens hälsotillstånd kontrolleras. Sjuk fisk och annan fisk som inte är i skick att transporteras får bara flyttas för att genomgå medicinsk behandling.

Fisk som dör under transport ska samlas in så snart som möjligt om det inte skadar den övriga fisken.

19 § Fisken ska under transporten ses till regelbundet. Syrgas- och koldioxidnivåerna ska hållas på acceptabla värden för den aktuella fiskarten. Vattentemperaturen och pH-värdet får inte variera kraftigt under transporten.

Rengöring

20 § Alla odlingsenheter ska rengöras regelbundet och under alla omständigheter mellan produktionsomgångarna. Även annan utrustning ska rengöras och desinfekteras regelbundet.

Odlingsenheterna ska om möjligt torrläggas och desinfekteras innan ny fisk sätts in.

Avel

21 § Om ett avelsurval sker för att förbättra produktionen ska minst lika stor hänsyn tas till att förbättra avkommans hälsa och bevara sjukdomsresistensen.

4 kap. Åtgärder vid sjuklighet, driftsstörningar m.m.

Hälsoproblem

1 § Åtgärder som kan förebygga eller dämpa sjukdomsutbrott ska vidtas så fort behovet uppstår.

Vid onormalt ökad dödlighet, sjuklighet eller skadefrekvens i odlingen ska en veterinär eller fiskhälsokontrollen kontaktas.

2 § Om fisken visar tecken på stress, onormalt höga aggressionsnivåer eller andra beteendestörningar, ska åtgärder vidtas för att förbättra situationen. Om situationen ändå inte förbättras ska en åtgärdsplan tas fram för odlingen i samarbete med en veterinär eller fiskhälsokontrollen.

Tekniska problem

3 § Om kontrollen av vattenkvaliteten visar nivåer som kan vara skadliga för fisken, ska lämpliga åtgärder genast sättas in för att förbättra situationen.

4 § Driftsstörningar i den automatiska utfodringen och annan teknisk utrustning ska genast åtgärdas. Tills felet är avhjälpt ska djurskyddet upprätthållas genom manuella åtgärder.

5 kap. Tillsyn och journalföring

Tillsyn

1 § Tillsyn i en fiskodling ska ske minst en gång dagligen. Undantag får göras vid extrem väderlek. Undantag får också göras i extensiva odlingar. Dessa ska dock ses till så ofta att omsorgen om fisken och fiskens hälsa säkras.

2 § Om det finns anledning att befara ökad sjuklighet hos fisken, exempelvis i samband med snabbt stigande vattentemperatur, ska fisken ses till flera gånger dagligen.

3 § Vid tillsyn ska särskild vikt läggas vid

1. fiskens hälsa inklusive aptit, eventuella skador, färgförändringar eller annat onormalt utseende,
2. fiskar som betar sig onormalt,
3. eventuell dödlighet,
4. vattentemperaturen,
5. vattengenomströmningen, och
6. funktionen på den automatiska utfodringen och annan teknisk utrustning som påverkar fiskens hälsa.

4 § Vattenkvaliteten ska kontrolleras så ofta det behövs för att säkra fiskens hälsa, och för att få kunskap om hur vattenkvaliteten varierar över året.

Hur ofta detta måste ske beror på odlingssystem och odlingens placering. Syrgashalten i jorddammar ska kontrolleras särskilt ofta vid hög vattentemperatur och hög besättningstäthet. I recirkulerande system ska syrgashalten kontrolleras kontinuerligt.

5 § Larmsystemens funktion ska kontrolleras regelbundet.

Journalföring

6 § En journal ska föras över

1. antalet fiskar i odlingen fördelat på art, ålder och vikt,
2. besättningstätheten per odlingsenhet,
3. dödligheten per odlingsenhet och dygn,
4. insättningar och utleveranser av rom, mjölke och fisk till och från odlingen,
5. fodersort och foderåtgång,
6. hanteringstillfällen, t.ex. transporter och sortering,
7. iakttagelser av sjuklighet, skador eller onormala beteenden,
8. behandlingar i syfte att förebygga, bota eller lindra sjukdom,
9. hälsokontrollinspektioner och resultat från laboratorieundersökningar,
10. resultat från kontroller av vattenkvalitet, -temperatur och -flöde,
11. resultat från kontroller av eventuell utrustning för automatisk utfodring och annan teknisk utrustning,
12. resultat från kontroller av larmfunktionen, och
13. eventuella driftsstörningar.

Journalföring enligt punkterna ovan behöver inte ske om uppgifterna redan journalförs enligt föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen (1992:1683) om provtagning på djur m.m., miljöbalken (1998:808) eller tidigare miljöskyddslagen (1969:387).

7 § Journalerna ska förvaras på fiskodlingen i fem år och vara tillgängliga för kontrollmyndigheterna.

6 kap. Övrigt

1 § Om det finns särskilda skäl kan Djurskyddsmyndigheten medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

2 § Bestämmelser om straff för brott mot dessa föreskrifter finns i 36 § djurskyddslagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 januari 2007 med undantag för 2 kap. 5 § och 6 § andra stycket som träder i kraft den 1 juli 2007.
2. Den som redan vid ikraftträdandet är ansvarig person enligt 2 kap. 8 § behöver uppfylla kraven i punkt 2 först vid utgången av år 2011.

MATZ HAMMARSTRÖM

Diana Viske